

представити їх у термінах гіперо-гіпонімічних відносин. У межах продовження й поглиблення вивчення внутрішнього змісту й структури концепту ДОЗВІЛЛЯ міститься перспективність його подальшого дослідження.

Джерела й література

1. Андрусак І. В. Неологічна картина світу англомовного суспільства кінця ХХ століття // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, факультет іноземної філології, 2000.
2. Бабушкін А. П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. – Воронеж: Изд-во ВГУ, 1996.
3. Бехта І. А. Концептосфера у динаміці (текст і дискурс у світлі когнітивно-дискурсивної парадигми) // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, факультет іноземної філології, 2001.
4. Болдырев Н. Н. Когнитивная семантика: Курс лекций по английской филологии: Учебное пособие. – Тамбов: ТГУ, 2000.
5. Добровольская Е. В. Концептуализация семьи в русской языковой картине мира: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01. – Томск, 2005.
6. Кагановська О. М. Проблема спрямованості інтертекстуальних зв'язків при реконструкції текстових концептів // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, факультет іноземної філології, 2000.
7. Князева Г. Ю. Гиперо-гипонимическая структура лексики и языковая картина мира // Картина мира: лексикон и текст (на материале английского языка). Сборник научных трудов. Вып. 375. – М.: Московск. гос. лингв. ун-т, 1991.
8. Кубрякова Е. С., Демьянков В. З., Панкрац Ю. Г., Лузина Л. Г. Краткий словарь когнитивных терминов. – М.: МГУ, 1996.
9. Лэнекер Р. Природа грамматической валентности. – Вестник МГУ. – Сер. 9. Филология. – 1998. – № 5.
10. Малыгин В. Т. Культурные концепты и их отражение в австрийской фразеологии // Филология и культура: Материалы III-й Международной научной конференции 16-18 мая 2001 г. / Отв. ред. Н. Н. Болдырев: В 3 ч. Ч. 1. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 2001.
11. Маркелова Е. В. Когнитивно-семантическая структура имен деятельности: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01. – Томск, 2004.
12. Мишланова С. Л. Вербализация медицинских концептов в разных типах медицинского дискурса // Первая российская конференция по когнитивной науке. – Казань, 2004. <http://www.ksu.ru/ss/cogsci04/science/index.htm>
13. Никитин М. В. Лексическое значение слова (структура и комбинаторика): Учебное пособие. – М.: Высшая школа, 1983.
14. Никитин М. В. Основы лингвистической теории значения. – М.: Высшая школа, 1988.
15. Никитина С. Е. О концептуальном анализе в народной культуре // Логический анализ языка: Ментальные действия / РАН. Ин-т языкознания. Отв. ред.: Н. Д. Арутюнова, Н. К. Рябцева. – М.: Наука, 1993.
16. Павлючко И. П. Концептуальная организация художественного текста эмотивной языковой личностью // Филология и культура: Материалы III-й Международной научной конференции 16-18 мая 2001 г. / Отв. Ред. Н.Н. Болдырев: В 3 ч. Ч. 1. Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г.Р. Державина, 2001.
17. Положин М. М., Венжинович Н. Ф. Концепт як базова когнітивна сутність // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, факультет іноземної філології, 2000.
18. Рахилина Е. В. Когнитивный анализ предметных имен: от сочетаемости к семантике: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.19. – М., 1999.
19. Рибачок С. Когезія та її когнітивний потенціал. Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, факультет іноземної філології, 2000.
20. Степанов Ю. С. Константы: словарь русской культуры. – М.: Академический Проект, 2001.
21. Фрумкина Р. М. Есть ли у современной лингвистики своя эпистемология? // Язык и наука конца XX века / Под ред. Ю. С. Степанова. – М.: Институт языкознания РАН, 1995.
22. Чернейко Л. О., Долинский В. А. Имя *судьба* как объект концептуального и ассоциативного анализа. – Вестник Московского университета. – Сер. 9. Филология. – 1996. – № 6.
23. Чес Н. А. Функционирование метафорических концептуальных систем в текстах современной англоязычной прозы (на материале художественной литературы): Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. – М., 2000.
24. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. Енциклопедичний словник для фахівців з теоретичних гуманітарних дисциплін та гуманітарної інформатики. – К.: АртЕк, 1998.
25. Heylighen F. Structuring Knowledge in a Network of Concepts. <http://pespmc1.vub.ac.be/Papers/StructuringKnowledge.html>
26. Lakoff G. Philosophy in the Flesh. The Embodied Mind and its challenge to Western Thought/ Lakoff, Johnson. – New York: Basic Books, 1999.
27. Langacker R.W. Foundations of Cognitive Grammar. – Stanford: Stanford University Press, 1987. – Vol. 1.
28. Osorio J. Metáfora y análisis conceptual del discurso. <http://www2.udel.cl/~prodocli/serie/ARTICULO1.htm>

Джерела ілюстративного матеріалу

29. Cookson C. A House Devided. – L.: Corgi Books, 2000.
30. Hamer M. A Deadly Lie. – L.: Headline, 1992.
31. Hornby N. High Fidelity. – L.: Indigo, 1995.
32. Newbery G. Sand and Slingbacks. – L.: Warner Books, 1999.
33. Rickman P. The Wine of Angels. – L.: Pan Books, 1998.

Дацька Т. О.

ДИНАМІКА ВАРІАНТІВ ФОНЕМНОЇ СТРУКТУРИ СЛОВА В АСПЕКТІ ЗАГАЛЬНОАМЕРИКАНСЬКОЇ ВИМОВНОЇ НОРМИ (НА МАТЕРІАЛІ ГОЛОСНИХ ФОНЕМ)

Сучасний етап розвитку мовознавства характеризується вивченням динаміки функціонування варіантів поліетнічних мов, які, завдяки географічній дисперсії [1, с. 1] поширені на великих територіях, і якими користується значна кількість мовців. Тому логічною є зміна акцентів у фонетичній науці в кінці ХХ століття – на початку ХХІ століття в підході до аналізу фонетичних явищ з описової, статичної точки зору на динамічну, пояснювальну [2, с. 10]. За такого підходу одним із головних завдань фонетичних досліджень є пояснення еволюції й варіантного функціонування звукової системи мови.

Посилена увага мовознавців до вивчення динаміки функціонування варіантів поліетнічних мов з одного боку посилюється глобалізацією наукового та культурного життя, а з іншого – тим, що динаміка вважається невід'ємною властивістю мови в будь-який період її існування, і в синхронії, і в діахронії [3, с.451].

Хоча фонетичні та фонологічні особливості американської вимови як регіонального варіанта звукової системи англійської мови були висвітлені в працях зарубіжних [4; 5; 6; 7; 8; 9] і вітчизняних лінгвістів [10; 11; 12; 13; 14; 15], динаміка фонемної структури слова в аспекті загально-американської вимовної норми ще не була предметом спеціального дослідження фонетистів.

Тому метою цієї статті стало встановлення тенденцій динаміки варіантів фонемних структур слів в аспекті загальноамериканської вимовної норми в мікродіахронії шляхом зіставного аналізу порядку розташування варіантів фонемної структури слова за даними двох орфоепічних словників, що відбивають загальноамериканську вимову різних часових зрізів.

Фонемна структура слова (ФСС) є одним із компонентів фонетичної структури. Традиційно в поняття фонемної структури слова включають склад і кількість фонем, їх розподіл і можливе сполучення в різних положеннях у слові [16, с. 15].

Динаміка ФСС може розглядатися в синхронії та в діахронії. Динаміка фонемної структури слова в синхронії – це існування двох або більше паралельних способів фонемного оформлення слова, що забезпечується вільним варіюванням фонем. Вільне варіювання фонем – це допустима літературною нормою вимови видозміна фонемної структури слова, яка не має смисло-розрізняльної функції, коли в результаті заміни однієї фонемі іншою (іншими) в одній і тій же позиції утворюється не нове слово, а модифікація/-ції фонемної структури того самого слова [17, с. 7; 18, с. 78; 19, с. 17]. Дві різні фонетичні одиниці в однаковому оточенні у такому випадку не контрастують, тобто утворюється не нове слово, а лише «нова вимова» того ж слова [20, с.128-129]. Динаміка фонемної структури слова в діахронії – це конкуренція і взаємозаміна варіантів фонемного оформлення слова з часом. У цій статті встановлюємо динаміку ФСС у мікродіахронії через дослідження динамічних рухів варіантів ФСС, які розуміємо як перерозподіл порядку слідування варіантів ФСС з часом.

Варіювання та динамічні рухи ФСС можуть зумовлюватися і голосними, і приголосними фонемами. Кількість випадків динамічних рухів, зумовлених голосними фонемами, переважає кількість випадків динамічних рухів, що зумовлені приголосними фонемами, тому цю статтю присвячено встановленню особливостей динаміки ФСС, що зумовлена голосними фонемами. Зокрема у статті викладемо результати дослідження руху фонемних варіантів слів в аспекті загальноамериканської вимовної норми з точки зору характеру змін у варіантному ряду ФСС на основі порівняння представлення фонемних варіантів слів у словниках двох часових зрізів – «A Pronouncing Dictionary of American English» (PDAE) [4] та «English Pronouncing Dictionary» (EPD) [21].

Оскільки динамічні процеси в кодифікованій орфоепічній нормі можуть проходити за рахунок перерозподілу окремих різновидів варіювання щодо норми, зміни їхньої нормативної оцінки та в результаті оновлення кола слів, фонемні структури яких варіюють [22, с. 3], то динаміка ФСС встановлювалася за такою схемою:

1) З вимовного словника EPD методом суцільної вибірки було відібрано усі слова, які мають варіанти фонемної структури, утворені в результаті вільного варіювання фонем.

2) Далі порядок розташування варіантів ФСС у EPD зрівняв з порядком розташування варіантів у PDAE. Зауважимо, що транскрипційні системи, що використовуються в названих словниках не є абсолютно ідентичними, тому при порівнянні використовувалася порівняльна таблиця представлення фонетичних символів у названих вище словниках [див.: 23, с. 179].

3) Для встановлення загальних тенденцій динаміки ФСС порядок розташування варіантів зашифровувався схемами. Наприклад, усю кількість фонемних варіантів одного слова за словником PDAE послідовно позначається цифрами 1-2-3, відповідно: перший, другий і третій варіанти фонемного оформлення слова. Після знака «→» дається порядок слідування фонемних варіантів у словнику EPD у порівнянні зі словником PDAE. Якщо, наприклад, другий варіант фонемного оформлення слова за словником PDAE набув найбільшого поширення за даними словника EPD, то він займає перше місце після знака «→», але позначається цифрою 2, наприклад: 1-2-3 → 2-Н. Нові фонемні варіанти, які не були зареєстровані у PDAE, але з'явилися у EPD, позначаються літерою «Н» (новий варіант). Наприклад, слово *morality* мало п'ять фонемних варіантів за даними словника PDAE: / moːreality, ma-, md-, me-, mo-, а в словнику EPD це слово має два фонемні варіанти: / moːreality, me-/. Як бачимо, у цього слова лишилися тільки перший та четвертий варіанти фонемної структури, отже, схема динаміки фонемних варіантів цього слова має вигляд: 1-2-3-4-5 → 1-4. Якщо кількість і порядок слідування фонемних варіантів не змінилися за даними обох словників, то такі слова мають позначку «БЗП», тобто «без зміни порядку слідування варіантів». Використання таких схем дає змогу встановити загальні тенденції в динаміці ФСС, тобто виявити, чи збільшується кількість фонем, чи зменшується, чи лишається така сама.

4) Після цього із варіантів ФСС вибираються набори фонем, які забезпечують динаміку, що дасть змогу виявити тенденції розвитку окремих фонем у мікродіахронії.

Усю сукупність динамічних рухів ФСС було поділено на три групи: у першу групу входять ті види руху варіантів ФСС, у яких відмічено збільшення кількості варіантів фонемного оформлення слова, у другу групу входять ті види руху, де кількість варіантів залишилася така сама, третя група охоплює види руху, які відображають зменшення кількості варіантів.

Для впорядкування матеріалу дослідження використовувалися поняття ядра, основної підсистеми та периферії досліджуваних елементів [24]. Ядро охоплює 75% аналізованих одиниць і вказує на найбільш частотні з них, наступні 15% входять до основної підсистеми, а решта 10% охоплюють малочастотні досліджувані одиниці й складають периферію.

У результаті дослідження руху фонемних варіантів слів в аспекті загальноамериканської вимовної норми були встановлені переважаючі тенденції динамічних рухів ФСС, що зумовлені голосними фонемами.

У матеріалі дослідження всього відмічено 3912 випадків динамічних рухів, які зумовлені голосними фонемами. Найбільша група у вокалічній динаміці – це група, у якій відмічено збільшення кількості варіантів фонемної структури слова (2564 випадки, або 65,54% від загальної кількості випадків динаміки ФСС, що зумовлена голосними фонемами). На другому місці – група випадків, коли кількість варіантів залишається на сталому рівні (777 випадків, які становлять 19,86% від загальної кількості). Група, де проходить зменшення кількості варіантів, є найменшою за чисельністю (571 випадок, 14,60%). Отже, провідними тенденціями, які характеризують рухи фонемної структури слова, що зумовлені голосними фонемами і складають ядро, є тенденція до збільшення кількості варіантів фонемного оформлення слова та збереження кількості варіантів. Тенденція зменшення кількості варіантів фонемного оформлення слова відноситься до периферії динамічних рухів.

Так, ядро динамічних рухів ФСС складає група збільшення кількості варіантів фонемного оформлення слова і, частково, група збереження кількості варіантів. Разом ці дві групи складають 85,40% усієї кількості динамічних рухів. До периферії відноситься група зменшення кількості варіантів фонемного оформлення слова (див. табл. 1).

Таблиця 1

Рухи фонемної структури слова, зумовлені голосними фонемами

Характер руху	Абсолютна частота	Відносна частота, %	Ядро, основна та периферійна підсистема, %
Збільшення кількості варіантів	2564	65,54	85,40
Кількість варіантів така сама	777	19,86	
Зменшення кількості варіантів	571	14,60	
Всього	3912	100	100

Ядро й основну підсистему в динамічній тенденції збільшення кількості варіантів із 21 видів руху складає динамічний рух розвитку нового варіанта фонемного оформлення слова поряд зі старим. Новий варіант може бути другим за поширенням: 1→1-Н, наприклад: *disobey* / . 'plebesit/ 'pleb.e.sait, sit/nucleic /nju'kliik/ - /nu:'kli:-, - 'klei-/ , або займати місце найпоширенішого: 1→Н-1, наприклад: *plebiscite* /'plebesit/ - /'pleb.e.sait, -sit/, *mnemonic* /ni'manik/ - /ni'ma:nik, ni:-/.

У динамічній тенденції збереження кількості варіантів фонемного оформлення слова ядро (76,97%) складають три види руху: 1) збереження порядку слідування варіантів (БЗП), наприклад: *patriot* / . 'petriot, 'petri,at/ - /pei.tri.et, -a:t/, *obeisance* /o'besns, -'bisns/ - ou'bei-, -'bi:-/ 2) менш поширений варіант стає більш поширеним; 1-2→2-1, наприклад: *participation* /pe'tise'pesen, par-/ /pa:t.tis.e'=. pe-/, *lifelong* / . laif'long, -long/ . = 'la:g/ . -'lo:g 3) другий варіант замінюється новим: 1-2→1-Н. У основну підсистему входять ще два види руху: 1) перший варіант фонемного оформлення слова витісняється із норми новим варіантом; 2) місце першого варіанта займає другий, а перший витісняється з норми, замінюючись новим варіантом, який займає місце другого: 1-2→2-Н (більш детально див.: [25, с. 120-143]).

Проведене дослідження дало змогу зробити такий висновок: у загальноамериканській вимовній нормі переважаючою тенденцією в оформленні фонемної структури слова у другій половині ХХ століття є тенденція до збільшення кількості допустимих нормою варіантів вимови одного й того ж слова. У переважній більшості слів це стало можливим завдяки варіюванню голосних фонем. Найбільш частотним динамічним рухом фонемної структури слова, що зумовлений голосними фонемами, у цей період є 1 → 1-Н та 1 → Н-1, який фіксує розвиток нового варіанта вимови слова поряд із раніше існуючим.

Перспективою цього дослідження є встановлення особливостей розвитку тих голосних фонем, які забезпечують динамічні рухи фонемної структури слова, та на основі цього прогнозування розвитку вимовної норми американського варіанта англійської мови.

Література

1. Скибина В.И. Распространение национального языка и проблемы лексикографии (на материале английского языка): Автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.04 / Киев. гос. лингв. ун-т. – К., 1998. – 36 с.
2. Кобозева И.М. Обзор проблематики конференции «Лингвистика на исходе XX века: итоги и перспективы» // Вопросы языкознания. – 1996 – № 2. – С. 6-18.
3. Кубрякова Е.С. Синхрония // Большой энциклопедический словарь. Языкознание. – 2-е изд. – М., 1998. – С. 451-452.
4. A Pronouncing Dictionary of American English / Compiled by J.S. Kenyon and T.A. Knott. – Springfield: Merriam-Webster Inc., Publ, 1953. – 484 p.
5. Wells J.C. Accents of English. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1982. – Volume 1, 2, 3. – 802 p.
6. Prator C.H., Jr., Robinett B. W. Manual of American English Pronunciation. – 4th edn. – N.Y., Toronto, London, etc.: Harcourt Brace Jovanovich, Publishers. – 1985. – 244 p.
7. Laver J. Principles of Phonetics. – Cambridge: Cambr. Univ. Press, 1995. – 704 p.
8. Giegerich H.J. English Phonology. – Cambridge: Cambr. Univ. Press, 1995. – 333 p.
9. Celce-Murcia M., Brinton D.M., Goodwin G.M. Teaching Pronunciation. – Cambridge: Cambr. Univ. Press, 1996. – 428 p.
10. Швейцер А.Д. Очерк современного английского языка в США. – М.: Высшая школа, 1963. – 216 с.
11. Швейцер А.Д. Социальная дифференциация английского языка в США. – М.: Наука, 1983. – 216 с.
12. Варианты полинациональных литературных языков / Жлуктенко Ю.А., Карабан В.Н., Быховец Н.Н. и др. – К.: Наукова думка, 1981. – 280 с.
13. Шахбагова Д.А. Фонетические особенности произносительных вариантов английского языка. – М.: Высшая школа, 1982. – 128 с.
14. Шахбагова Д.А. Фонетическая система английского литературного языка – целостность, устойчивость, вариативность: Дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.04. – М., 1986. – 425 с.
15. Шахбагова Д.А. Фонетическая система английского литературного языка – целостность, устойчивость, вариативность: Автореф. дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.04 / Моск. гос. пед. ин-т им. М. Тореца. – М., 1986. – 38 с.
16. Торсуев Г.П. Вопросы фонетической структуры слова: На материале английского языка. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1962. – 155 с.
17. Словарь лингвистических терминов / Сост. О.С. Ахманова. – М.: Сов. энциклопедия, 1966. – 607 с.
18. Мальковский Г.Е. Свободное варьирование английскими фонемами // Вопросы фонетики и фонологии. – Иркутск: Изд-во Иркутск. гос. пед. ин-та ин. яз. – 1972. – Вып.1 – С. 98-120.
19. Парашук В.Ю. Фонематическое варьирование в структуре лексики английского языка (на материале лексикографических источников): Дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. – К., 1988. – 217 л.
20. Лайонз Дж. Введение в теоретическую лингвистику: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1978. – 544 с.
21. English Pronouncing Dictionary / Originally compiled by D. Jones. Extensively revised and edited by P. Roach and J. Hartman. – 15th edn. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1997. – 559 p.
22. Михайлова Г.В. Динамика фонетических вариантов слов в немецкой орфоэпической норме XX в. (исследование на материале лексикографических источников): Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Моск. ордена Ленина и ордена Трудового Красного Знамени гос. пед. ин-т им. В.И. Ленина. – М., 1983. – 16 с.
23. Datska T. American English Pronunciation: Its Dictionary Presentation // Наукові записки Кіровоградського держ. пед. ун-ту імені Володимира Винниченка. Сер. Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка. – 2000. – Вип. 22, Ч.1. – С. 172-184.
24. Перебийніс В.С. Кількісні та якісні характеристики фонем сучасної української мови. – К.: Наукова думка, 1970. – 272 с.

Демиденко К. А.

ПРОБЛЕМА ЯДЕРНОСТИ В МОТИВАЦИОННО-АССЕРТИВНОМ МОДЕЛИРОВАНИИ ГНЕЗДА ОДНОКОРЕННЫХ СЛОВ

Мотивационно-ассертивное моделирование своей теоретической основой имеет активно развивающееся когнитивное словообразование [А. Г. Антипов, Л. А. Араева, П. А. Катышев, Е. С. Кубрякова]. В рамках этой парадигмы осмысливается роль деривационного компонента в процессе познавательной деятельности человека, вербализации его духовной жизни и восприятию мира. Проблема гнезда однокоренных слов в когнитивном словообразовании ставится в деятельностном аспекте: гнездо предстает как фрейм [М. А. Осадчий], как концепт [И. В. Евсеева].

Ассертивная модель ставит вопрос об особой *дискурсивной* структуре гнезда. Единицей моделирования является мотивационное суждение (ассерция), идентичное по структуре естественному коммуникативному предложению. Задача ассерции – увязать два однокоренных слова в пределах простейшей коммуникативной единицы, доказав тем самым **способность** данных однокоренных слов взаимодействовать друг с другом в ближайшем коммуникативном контексте – предложении. Если для фреймовой модели гнездо – это потенциальная речемыслительная деятельность в ее содержательном плане, то для ассертивного моделирования гнездо – это потенциальная речемыслительная деятельность в ее формальном плане.

Цель статьи – рассмотреть аспекты проблемы ядерности в мотивационно-ассертивном моделировании гнезда однокоренных слов. Мотивационно-ассертивная структура гнезда выстраивается сообразно конструируемому мотивационным суждениям-ассерциям (их форме). При моделировании устанавливается смысловая связь между двумя словами, причем отсутствует установка на *первичность* одного из них, т. е. для ассертивного моделирования нерелевантен поиск деривационного вектора «от мотивирующего к мотивированному». Для того чтобы связать два *равноправных* слова, используется суждение, сформулированное по принципу не дефиниции ('x – это тот, кто y'), а естественного коммуникативного предложения ('x – y'). В этом заключается функциональность ассертивной модели.

Мотивационно-ассертивное моделирование гнезда сводится к выполнению последовательности операций. Сначала рассматриваются все возможные **мотивационные связи** слов (**мотивационных единиц**), после они формулируются в виде **ассерций** (мотивационных суждений). Например: *веснИну* <овечью шерсть> *стригут* *веснОй*; *веснИну* <овечью шерсть> *стригут в весЕнное время* (диал.). Поиск потенциальных ассертивных коррелятов (синтаксически соотносимых однокоренных слов) ведется до тех пор, пока не будут исчерпаны все возможные с семантической и синтаксической точки зрения связи. По окончании этапа формулирования ассерций каждой мотивационной единице присваивается **мотивационный коэффициент**, равный количеству ее ассертивных связей в гнезде, т. е. числу мотивационных единиц, с которыми мотивационная единица гипотетически может взаимодействовать в ближайшем коммуникативном контексте. Итоговая мотивационно-ассертивная модель гнезда однокоренных слов предстает в виде списка ассерций и таблицы, куда сводятся все мотивационные единицы с подсчитанными мотивационными коэффициентами (см. схему 3).

Схема 3

Мотивационно-ассертивная модель гнезда однокоренных слов с деривационной вершиной береза

{берЕзник <гриб>} ₂ растёт под {берЕзой/ берЕзкой/ берЕзенькой} ₁ , в {березнякЕ <роща>} ₃ растут {берЕзы/ берЕзки/ берЕзеньки} ₁ ; {берЕзовицу} ₄ берут из {берЕз/ берЕзок/ берЕзенок} ₁ ; {берЕзовку <водка>} ₅ настаивают на {берЕзовых} ₆ почках; {берЕзовку <водка>} ₅ настаивают на почках {берЕзы/ берЕзки/ берЕзеньки} ₁ ; {подберЕзовик/подберЕзник <гриб>} ₇ растёт под {берЕзой/ берЕзкой/ берЕзенькой} ₁ ; {подберЕзовик/подберЕзник <гриб>} ₇ растёт в {березнякЕ <роща>} ₃ .	
{берЕза/берЕзка/берЕзенька} ₁	5
{березняк <роща>} ₃	2
{берЕзовка <водка>} ₅	2
{подберЕзовик/подберЕзник <гриб>} ₇	2
{берЕзник <гриб>} ₂	1
{берЕзовица} ₄	1
{берЕзовый} ₆	1

Особо стоит оговорить случаи полной синонимии, полисемии и полимотивации. Слова с идентичным значением объединяются в единые мотивационные единицы, которым присваивается единый номер (индекс) и общий мотивационный коэффициент, т. к. данная группа в пределах одного говора вступает в мотивационные связи как единое целое: {веснУичатый/ веснУичатый/ весновАтый/ веснЯвый <покрытый веснушками>}₉ (мотивационный индекс); полисеманты же рассматриваются дифференциально (каждый ЛСВ является отдельной мотивационной единицей со своим индексом и мотивационным коэффициентом): *веснУику*¹ <веснушки> появляются {веснОй/ веснОю /вЕсну}₂; {веснУику¹ <веснушки> появляются в {весЕнное/ вЕинее /весновОе/ веснОвское/ веснЯно/ веснЯное }₃ время; *веснУику*² <клякву> собирают {веснОй/ веснОю /вЕсну}₂; *веснУику*² <клякву> собирают в {весЕнное/ вЕинее /весновОе/ веснОвское/ веснЯно/ веснЯное }₃ время (диал.). В ассертивной модели отображается как **структурная** (грамматическая) **полимотивация**, так и **семантическая полимотивация** (о различении этих явлений см.: [9; 3]). Если мотивационная единица поддерживает мотивационные связи с двумя и более мотивационными единицами, такая полимотивация называется структурной. Если мотивационная единица поддерживает мотивационные связи с одной мотивационной